

30. Het levensverhaal van Truus Smulders-Beliën

Truus Smulders Beliën werd de eerste vrouwelijke burgemeester van Nederland werd. Geboren in Oirschot op 20 november 1902. Gestorven in Den Bosch op 11 juni 1966

In Oirschot geboren

Geertruida (Truus) Beliën is in 1902 aan de markt in Oirschot geboren. Zij werd geboren als tweede in een gezin van negen kinderen. Haar vader, Johannes Josephus Beliën (1871-1961), getrouwd met Geertruida Willemina van Rijn (1878-1933) was onderwijzer en later schoolhoofd van de openbare school in Oirschot. Tevens was hij lid van de gedeputeerde Staten van Noord Brabant (1939-1944).

Truus ging naar de Mulo en daarna naar de RK Kweekschool van de Zusters Franciscanessen in Oirschot. Tot aan haar huwelijk in 1932 werkte zij als onderwijzeres in Oirschot en in Eindhoven. Op 28 augustus 1932 trouwde zij met Jan Smulders, burgemeester van Oost-, West en Middelbeers. Zij had hem leren kennen in 1926 op een wandeling door de Beerzen.

De vele aanvragen van Jan Smulders

De vrijgezel Jan Smulders was al op 29-jarige leeftijd burgemeester van Oost-, West- en Middelbeers. Bij zijn installatie op 23 juni 1927 werd er al gespeculeerd dat hij maar eens op zoek moest gaan naar een goede vrouw. De pastoor zei toen "dat hij maar eens een kooitje moest zien te krijgen om daar met een sijsje gelukkig te zijn". Hij wist niet dat Jan daar al mee bezig was. Want op een wandeling in de Beerzen in 1926 had hij Truus Beliën leren kennen. Het was liefde op het eerste gezicht en de volgende dag kreeg Truus al haar eerste in een reeks huwelijksaanvragen. Maar Truus wijst al deze aanvragen van de hand in de overweging dat Jan volgens haar veel te veel bezig was met zijn honden en het jagen. Bovendien waarschuwde de moeder van Truus dat

burgemeesters niet zoveel verdienden. Zes jaar lang duurde de pogingen om Truus over de streep te trekken. Pas als hij haar 'toevallig' aantreft bij een familielid in Eindhoven en haar verwijt dat zij niet bij zijn installatie aanwezig was geweest breekt bij haar de verdediging en accepteert zij zijn aanbod. Op 28 augustus 1932 trouwen ze en het echtpaar kreeg vier kinderen; Geertruida Maria Catharina Wilhelmina (1933), Antonius Josephus Maria Petrus (1934), Joanna Maria Louise (1937) en Johannes Josephus Wilhelmus (1940).

Hoe de tijd verliep en wat Truus heeft moeten meemaken vanaf haar huwelijksdatum tot het moment dat zij te horen kreeg dat haar man in Duitsland werd vermoord wordt verwezen naar de verhalen over Jan Smulders (nummers 27 en 28)

28 augustus 1932 de bruiloft van Jan Smulders met Truus Beliën

April 1945

Oirschot en de Beerzen waren al ruim 6 maanden bevrijd. Het gewone leven begon al een beetje op gang te komen al ging dat door gebrek aan de meest elementaire behoeftes, maar moeilijk. Bovendien worstelden de Beerzenaren ook nog met de enorme onzekerheid over het lot van hun geliefde burgemeester Jan Smulders. Het hing als een donkere deken boven de euforie van de bevrijding. De oorlog was in het zuiden van Nederland dan wel afgelopen maar boven de grote rivieren en vooral ook in Duitsland woedde die nog in volle hevigheid. Er was totaal geen contact mogelijk met Jan Smulders. Over wat hij in Duitsland moest ondergaan kon men slechts gissen. Uit verhalen die los kwamen over de concentratiekampen in Duitsland wist men dat hij een mensonterend en verschrikkelijk lot moest ondergaan. En wat leefde de Beerse bevolking ontzettend mee met de familie met de vier nog jonge kinderen. Wat heeft dat medeleven zijn vrouw Truus goed gedaan zoals blijkt uit een mededeling, die zij maanden later aan alle inwoners toestuurde.

De ondergane ellende tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft haar karakter gevormd tot een uitermate kordate en wilskrachtige vrouw. Het is gewoon bewonderingswaardig hoe zij met dat verlies is omgegaan. En dat bleek ook wel toen zij alleen kwam te staan

en er nu eenmaal verder geleefd moest worden. De Beerzen, die al vijf generaties lang door de familie Smulders als burgemeester werd bestuurd had recht op een nieuwe 'Smulders'. Dat was in ieder geval de opvatting van Truus. Als burgemeestersvrouw had zij al vele representatieve taken vervuld en kende al een beetje de bestuurscultuur. Soms bemoeide zij zich ermee en dan kreeg zij van Jan te horen: 'Blijf jij maar bij je zuurkoolpot'. Toen Jan Smulders niet meer kon functioneren werden de Beerzen bestuurd door Sjef Smulders, de broer van Jan, die als waarnemer optrad. In 1946 solliciteerde Truus naar de functie van burgemeester van de Beerzen. 'Dat doe ik omdat ik dit ambt open wil houden voor mijn zoon', liet zij bij haar sollicitatie weten.

Een opmerkelijke sollicitatie

Het was op z'n minst een opmerkelijke sollicitatie. Nog nooit in Nederland had een vrouw op deze functie gesolliciteerd. Laat staan dat er iemand benoemd zou worden. De toenmalige commissaris van de Koningin Jhr. Mr J.Th.M. Smits van Oyen erkende wel dat zij voldoende persoonlijkheid bezat en vond ook dat zij voldoende opgewassen was om leiding te geven aan het politiewerk. Echter hij vond dat zij onvoldoende administratief geschoold was. Want in kleine gemeentes (De Beerzen had toen 1800 inwoners) was een burgemeester tevens gemeentesecretaris. En de Commissaris gaf de voorkeur aan de toentertijd waarnemend burgemeester Sjef Smulders, de broer van Jan. De bevolking was het daar helemaal niet mee eens en de geestelijkheid deed een pleidooi richting de minister van Binnenlandse zaken L.J.M. Beel. In een gesprek

dat Beel met haar had was hij zeer onder de indruk van de persoonlijkheid van deze 'kordate vrouw'. Hij vond ook dat hij een morele schuld moest inlossen vanwege het overlijden van haar man. Door loskoppeling van het burgemeesterschap aan de functie van gemeentesecretaris werd dat probleem opgelost en werd zij op 16 april 1946 benoemd tot de eerste vrouwelijke burgemeester van Nederland.

Taakinvulling.

Al gauw kreeg zij nationale bekendheid. Koningin Juliana wilde persé bij haar troonsbestijging, toen zij in 1949 op kennismakingsreis was langs alle Nederlandse Provincies bij haar de traditionele Brabantse koffietafel gebruiken. En de Commissaris van de Koningin Jan de Quay was vol lof over haar toen ze voor de tweede keer werd herbenoemd in 1958. Zij was inderdaad anders dan andere burgemeesters. De inwoners van de Beerzen waren haar zeer toegegenen. Zelfs zo zeer dat zij voor dikwijls kleine persoonlijke belangetjes bij hogere instanties ging vechten om dat toegewezen te krijgen.

Dafje

Door die gedrevenheid was zij zeer geliefd bij de Beerse bevolking. Zelfs zo sterk dat de Beerse bevolking hun waardering bij haar koperen ambtsjubileum lieten blijken door haar een volautomatisch Dafje cadeau te doen. Zij kreeg de tweede, die van de band rolde.

De jaren zestig

Deze losse, ongebonden stijl van besturen ging haar uiteindelijk parten spelen. En dat kwam nogal manifest

naar buiten toen zij erachter kwam dat het Verbond van Naturisten via een makelaar een stuk gemeentegrond had gekocht om daarop een recreatiekamp voor naturisten te vestigen. Zij richtte zich per brief tot de inwoners van de Beerzen waarin zij haar grote morele verontwaardiging hierover uitsprak. In de pers liet zij weten dat de inwoners van de Beerzen dat niet over hun kant zouden laten gaan en desnoods de boel in brand zouden gaan steken. Zelfs speelt het haar dat ze dat niet zelf zou kunnen doen. Deze uitspraak baarde nogal opzien.

Kritiek

Doordat er nieuwe groeperingen en nieuwe gemeenteraadsleden in de raad werden gekozen kwam haar ongebonden en persoonlijk toewijzingsbeleid ten aanzien van bouwvergunningen en andere zaken steeds meer onder kritiek te staan. Zij kon hier maar moeilijk mee omgaan. Zij trok zich deze ontwikkelingen zozeer aan dat zij nog slechts onder supervisie van een zenuwarts verder kon functioneren.

Haar einde

In maart 1966 bood zij namens de burgemeesters van Nederland nog een cadeau aan bij de verloving van Prinses Beatrix en prins Claus. Twee maanden later werd ze ernstig ziek opgenomen in het Groot Ziekengasthuis in 's-Hertogenbosch. Zij overleed daar op 11 juni 1966. Met haar overlijden was zij niet alleen de eerste vrouwelijke burgemeester van Nederland maar tevens ook de laatste van de zes opeenvolgende burgemeesters van de familie Smulders, die dit ambt in de Beerzen hebben vervuld.

